

6

וירבר א ומקלל ה עם משה למימר : = מקלל עם כל בגי' שקרא דבני ישראל ומימר להון קדישין קהון ארזים

רשב"ם

בעל המורים

קדשים תסוי . לנפיל כוונתו וסמכותו וסמך לוי קדושים [ב] קדשים תהיו . ספני שריבה מצות הנהיגו להתקדש ולסמך :

דעת וקנים מבעלי התוספות

(ב) קדושים תסוי וזהו קדושים תסוי כי קדוש אני ס' . כל מפני כל האלילים אפי' אמרו לכם שמים אלו מושך כדי לכויר סכורה ולסכודל

רמב"ן

במקום בתלמוד שבעליה נקראים פרושים והענין כי התורה הוזהרה בעריות ובמאכלים האסורים התורה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והחין איכ' ומצא בעל התאווה מקום להיות שפוף בזמנו אשתו אי נשוי הרבות ולחיות בסובאי יין ובווללי בשר למו וירבר ברצונו בכל הנבלות שלא הזכיר איסור זה בתורה וזהו יחיה נבל ברשות התורה לפיכך בא הכתוב אחרי שפרם האיסורים שאמר אותם לגמרי וצוה בדבר כללי שנתיחד פרושים מן המותרות וימנעם במשגל כענין שאמר לא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין ולא ישמש אלא כפי הצורך בקיום המצוה ממנו ויקדש עצמו מן היין במיעוטו כמו שקרא הכתוב הגוייר קדוש וזכור וירושלמי עצמו בזה עד שניגד לפירושו כמא שאמר על ר' חייא שלא שח שיחה במילה מימינו באלו ובכיוצא בהן באה למנוח עד שיכנס בכלל זאת הצואה הנקוה בידיו וגופו כמו שאמר התקדשתי' אלו מים ראשונים הרייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שפן ערב . כי אפי' שאלו מצות מדבריות עיקר הכתוב בכיוצא בזה וזהו שנתנה נקיים וטהורים ופרושים מחמין בני אדם שהם מכלכלים עצמם במותרות ובכיעורים . וכן דרך התורה לפרום ולכלול בכיוצא בזה כי אחרי אזהרת פרמי הדין וכל מרע שבין אדם לא בגנוב ולא בגזול ולא תנו ושאר האזהרות אשר בכלל ועשיית הישר והטוב שיכנסו בעשה חיושר והזהרות וכל לפניו משורת הדין לרצון חבריו כאשר אפרש בהגיעי למקומו ברצון הקב"ה . וכן בענין השבת אשר המלאכות בלאו המפרחים בעשה כללי שנאמר תשבות . ועוד אפרש זה בע"ה . ופנים הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלילים . ל' שאנחנו נוכח לדבק בה בחיותנו קדושים ונתת זה בענין הדבור הראשון

מקום בתלמוד שבעליה נקראים פרושים והענין כי התורה הוזהרה בעריות ובמאכלים האסורים התורה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והחין איכ' ומצא בעל התאווה מקום להיות שפוף בזמנו אשתו אי נשוי הרבות ולחיות בסובאי יין ובווללי בשר למו וירבר ברצונו בכל הנבלות שלא הזכיר איסור זה בתורה וזהו יחיה נבל ברשות התורה לפיכך בא הכתוב אחרי שפרם האיסורים שאמר אותם לגמרי וצוה בדבר כללי שנתיחד פרושים מן המותרות וימנעם במשגל כענין שאמר לא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין ולא ישמש אלא כפי הצורך בקיום המצוה ממנו ויקדש עצמו מן היין במיעוטו כמו שקרא הכתוב הגוייר קדוש וזכור וירושלמי עצמו בזה עד שניגד לפירושו כמא שאמר על ר' חייא שלא שח שיחה במילה מימינו באלו ובכיוצא בהן באה למנוח עד שיכנס בכלל זאת הצואה הנקוה בידיו וגופו כמו שאמר התקדשתי' אלו מים ראשונים הרייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שפן ערב . כי אפי' שאלו מצות מדבריות עיקר הכתוב בכיוצא בזה וזהו שנתנה נקיים וטהורים ופרושים מחמין בני אדם שהם מכלכלים עצמם במותרות ובכיעורים . וכן דרך התורה לפרום ולכלול בכיוצא בזה כי אחרי אזהרת פרמי הדין וכל מרע שבין אדם לא בגנוב ולא בגזול ולא תנו ושאר האזהרות אשר בכלל ועשיית הישר והטוב שיכנסו בעשה חיושר והזהרות וכל לפניו משורת הדין לרצון חבריו כאשר אפרש בהגיעי למקומו ברצון הקב"ה . וכן בענין השבת אשר המלאכות בלאו המפרחים בעשה כללי שנאמר תשבות . ועוד אפרש זה בע"ה . ופנים הכתוב שאמר כי קדוש אני ה' אלילים . ל' שאנחנו נוכח לדבק בה בחיותנו קדושים ונתת זה בענין הדבור הראשון

אור החיים

מקובלים במתן תורה ובסמך יתבאר הכתוב בלשון אחר : ואמרת אליהם . עתה שכלל לוי ואמרת לדבריהם ז' שאלמרו כי ללד שרוב גופי התורה כו' לזה עשה זה ג"כ כסדר נתינת התורה שדבר זה רכות וקלות כה תאמר וגו' ותגד ואמר דבר ל' קושי ואמרת אמירה רכה ובסמך יתבאר הכתוב בלשון אחר :

קדושים תהיו . ז' מה הוא המכוון של מזהו זו . ונראה שזה הכ' לתת עשה על הקריות שזוה עליהם כפ' הקדומת בלשון הוסף עשה עליהם לעבור עליהם גם בעשה . עוד יראה ע"ד חו' ז' יבא אדם ולא עבר עבירה נותנים לו סכר כעושה מזהו והוא מאמר הכ' קדושים תהיו במ"ע בל' עבירה נידו שיתרחק מעשות' וזוה קיים מ"ע שנלשון במאמר קדושים תהיו והוויא זכרון מזהו זו בל' זה של קדושים לומר שכל המקיים מזהו זו נקרא קדוש והוא מאמר ז' ג"כ ולמעט זה דקדק לומר אל כל עדת בני ישראל לו' כי מזהו זו שמא קדושים תהיו היא מזהו שישנה בכל אדם שכל איש ישראל בקיימו מזהו זו קדוש יאמר לו ואין הדרגה בישראל שתהיה נמנעת מהשג' זו . גם בזה יתיישב עטם כפל דבר ואמרת כי יש כאן דיבור קשה בערך העובר שיוסף

כלי יקר

דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו . פרס כל עדת כי אין פה פחות מעשר' ואין דבר שנקדש' פחות מעשר' פ"כ אמר כלן דבר אל כל עדת בני ישראל אל כל עדת ועוד שסיו קדושים פ"י סמך מותרים לכל דבר שנקדשם אשר בו נקדש' שמו ית' ז"ש כי קדוש אני . וסקדים לפ' זו ענין קדושים ישראל כי כמו של' קודם מתן תורה וזהם תסוי לו ממלכת כסטים וגוי קדוש כך כפ' זו נקדשו כל' הדברות כדלמך כ' לוי מין בויקרא רכס פ"כ סקדים סקדושה לחכך מליטת המלכות לומר שכל ידיוס יזכו למעלה סקדושה ולזה תאמר שסקדושה מילתא וספרתה היא כי קדוש אני סקדון מצוינים לדמות סלור' ליוול' כדכיל . וזו"ל אמרו כל מקום שתמצא גדר ערוס שם ממצא קדוש' . וכבר ידעת שג' גדר סעורס על הדבר סעורס מלך סדון וסופין סייג וגדר להסתלק מן הסיוסר על קן אמרו שכל מקום שה' מולא גדר פרוססם תמצא קדוש' כי כל קדוש' סייג סף בדבר סעורס כע"ש רז"ל קדש עלמך כעורס לך וקדושה סעורס וסיוס פ"כ אמרו כמקום סעורס גדר ערוס חסם מולא קדושה וכן כעתן סורס אל תגשו אל אשם דסיוס כעורס לסס פ"כ קרלן גוי קדוש וכן כלן נאמר לך סקדוה לגלוס עני' קרינס המציא' לודי גילוי' ערוס וסוף גדר וסיוס נערו' וכן אשם זוהו וחללה מדברים סעורס לישרל' וכן לרין גדר וסיוס ללסור לו סף סעורס לישרל' כדי לקדש סקדושה וסיוס וסם סלמך קדושים תהיו ים כעססססו לשון לוי ולשון סודס' ספין כמו וזהם תסוי לו ממלכת כסטים וגוי קדוש ססור סודסס ספין כך סודס לסס סקד' סמך ספין סל סגדוין ספריות ספל יד' זה יסיו קדושים לללססס :

עושה עשה ויש כאן מעלה וכבוד למקיימו שיקרא קדוש ואולי כי דוקא בנ"י הוא שינסם בזה' זו משל"כ חומות העולם לו יהיה שיפרוש אדם עצמו מבחי' העריות האסורות לו או אפילו שאינם אסורות חש"כ מושלל הוא מבחי' הקדושה ולו"ל אל חל וגו' בנ"י ובסמך יתבאר בלשון אחר :

כי קדוש אני וגו' . לרין לדעת מה נתינת עטם הוא זה וכי יתחייב הדבר ליור כפיו להדמות לקונו והלא הרבה הדגנו ינסם בלחלוי ישראל ואינס מושגים בישראל ואם כונתו לומר שסם הלויים שהוא ספך בדבר ללד סלחיו קדוש ספך שנס עיכודיו יהיו כמו כן ולא טעם המתחייב ועד עתה אין אינו יודע למנו' יתחייב הכ' לתת טעם וזו"ל נראה סמקוסי' זה הרגישו ודרשו בת"כ וז' אס חתם מקדשים עלמיסם מעלה אני עליכם כחילו קדשתם אחוי ע"כ וכפ"ו תהיה כוונת כי קדוש וגו' הודעת תועלת הנמשך והודעת הסכו כמו ססויס סה התנא' ואס אין חתם מקדשים עלמיסם מעלה אני עליכם כחילו לל קדשת' אחוי ע"כ ואולי כי גם לזה כוון כפל דבר ואמרת לקוסי' הנמשך חסם לא יקדשו עלמיסם ולרוממו' הסכס